

Čas - jeho struktura

Čas není pouhá (a prázdná) dimenze, už proto, že má strukturu (není homogenní), má také své výsadní chvíle přítomnosti, i když ty se neustále mění. (Ostatně ani s prostorem to není jiné, ani prostor nejsou pouhé dimenze, a dnes víme, že prostor se mění spolu s tím, jak je mění to, co je „v něm“, což platí i o čase.) To, že nejčastěji chápeme čas jako samostatné prostředí, v němž se dějí události, je prostě jen mylný dojem. Čas (ani prostor) není žádným samostatným a svébytným jsoucím, nýbrž je původně vždy jen časem skutečných, skutečně se dějících událostí, tj. je jejich jednou stránkou, aspektem: každá událost má svůj čas, není nic takového jako „čas o sobě“. To, čemu říkáme „čas“, není ovšem časem jednotlivé události (ani světové události, pokud bychom o něčem takovém mohli mluvit), nýbrž je výsledkem toho, jak se „vlastní časy“ jednotlivých událostí překrývají, navzájem prostupují a jak vytvářejí jakési prostředí, jež nemá samostatnou jsoucnost, ale není ani spjata se žádným skutečným (a tedy individuálním) jsoucím. Čas jednotlivé události totiž není uzavřen do rámce jejích hranic, nýbrž vytváří (spolu s prostorem, zajisté) kolem události, tj. za jejími hranicemi, časové (eventuelně prostorové) pole, které sahá (při jisté hustotě událostí) až k jiným, dalším událostem, které mají ovšem také takové pole kolem sebe.

(Písek, 150809-2.)